

SVENSKAN ÖPPNAR DÖRRAR

Folktingets målsättningar inför regeringsprogrammet 2019–2023

Finlands framtid är i Norden – Finland behöver svenskan

Finland har alltid varit ett land med två nationalspråk. Landets regering bär därför ansvar för att båda språken är livskraftiga också i framtiden. Två nationalspråk är ett uttryck för jämlikhet mellan språkgrupperna och fungerar som grund för ett öppet och tolerant Finland, som värnar om kontakterna till Åland, som tar sitt internationella ansvar och som välkomnar nya invånare.

Två nationalspråk är också en garant för en fördjupning av det nordiska samarbetet. De nordiska länderna har en gemensam historia, samhällssyn och värdegrund och det är i det här sammanhanget vi ser Finlands framtid. Kunskaper i svenska ger klara fördelar i kontakten mellan de nordiska länderna och öppnar dörrar till arbetsmarknaderna. Därför behöver nästa riksdagsperiod mera svenska och mera Norden!

Vi förväntar oss att de politiska partierna i Finland bär sitt ansvar och stöder de åtgärder som vi framför och som behövs för att båda nationalspråken ska vara livskraftiga.

Uppdatera nationalspråksstrategin

Finland fick sin första nationalspråksstrategi i december 2012. Strategin, som utgör en utmärkt grund för att stärka nationalspråken, behöver nu uppdateras och få en förnyad handlingsplan som är förankrad hos alla politiska partier. Den här planen ska innehålla konkreta åtgärdsförslag och metoder för att följa upp att de målsättningar och förslag som finns förverkligas också i praktiken.

Förbättra språkklimatet

Regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen 2017 ger en bekymmersam bild av språkklimatet i Finland. I den offentliga debatten, och i synnerhet på sociala medier, har hatretoriken ökat och den riktar sig ofta mot svenskspråkiga och minoritetsgrupper.

Det behövs nu ett grundläggande arbete för att skapa en positivare attityd mellan olika språkgrupper. Regeringen måste gå i spetsen för det här arbetet. Den kommande regeringen bör därför tillsätta en arbetsgrupp på ministernivå med uppgift att utarbeta en strategi för goda samhällsrelationer.

Bedöm språkliga konsekvenser

Språkliga rättigheter måste tryggas i myndigheternas reformprojekt och lagberedning. De språkliga konsekvenserna av olika förslag ska därför bedömas i enlighet med justitieministeriets anvisningar (46/2016), och myndigheterna ska välja de förslag som bäst tryggar individens språkliga rättigheter både på kort och på lång sikt.

Vi har en lagstadgad rätt att använda svenska eller finska i kontakter med tvåspråkiga myndigheter. Myndigheterna ska på eget initiativ se till att vars och ens språkliga rättigheter tryggas i praktiken. Till följd av det här är det viktigt att språkliga rättigheter och skyldigheter ges en central betydelse i myndigheternas beredning. Om lagstiftningen därtill innehåller direkta språkbestämmelser är det lättare för myndigheternas personal att tillägna sig dem och tillämpa bestämmelserna i verksamheten.

Trygga likvärdig utbildning på svenska och finska

Staten bör via utbildningspolitiken säkerställa att det finns tillräckligt med utbildad personal som har kunskaper både i svenska och finska. På så sätt kan en välfungerande servicenivå på svenska tryggas, samtidigt som detta stöder stabila språkliga strukturer.

Grundlagens anda förverkligas genom att staten tryggar likvärdig utbildning på svenska och finska på alla nivåer samt genom att obligatorisk undervisning i de båda nationalspråken kvarstår inom den grundläggande utbildningen och i andra stadiets utbildning. Dessutom bör språkundervisningen utvecklas så att tyngdpunkten ligger på de kommunikativa färdigheterna. Finansieringen av studieplatser bör tryggas, både när det gäller nybörjarplatser och vidareutbildning. Ökad grundfinansiering på alla utbildningsstadier är en förutsättning för en god kvalitet på utbildningen.

Säkra offentliga säkerhetstjänster på svenska

Tillgången till offentliga säkerhetstjänster på svenska måste tryggas. Utbildningen av svensk-kunnig personal är i en nyckelposition när det gäller möjligheterna att säkerställa språkliga rättigheter inom polisväsendet, nödcentralsverksamheten, räddningsväsendet samt gräns- och sjöbevakningen.

Inrikesministeriet bör trygga tillgången till offentliga säkerhetstjänster på svenska bland annat genom regional utbildning inom de tvåspråkiga områdena. Polisstyrelsen bör ha en koordinerande tjänsteman, som ansvarar för svenska frågor. De regionala polisenheterna med svenska som majoritets- och arbetspråk har ett särskilt ansvar för servicen på svenska och måste få en stärkt rättslig ställning och klara befogenheter. Det är viktigt att inrikesministeriet fastställer språkliga riktlinjer för verksamheten i resultatavtalen med Polisstyrelsen, Nödcentralsverket, Räddningsinstitutet och Gränsbevakningsväsendet samt följer upp årligen hur riktlinjerna förverkligas i praktiken.

Säkerställ vårdkedjor på svenska

Åtgärder för att trygga välfungerande vårdkedjor på svenska inom social- och hälsovården måste vidtas. Det innebär utbildning av svenskkunnig kompetent personal, system som gör det möjligt för klienten och den svenskkunniga personalen att mötas samt strukturer för samarbete mellan kommuner för att tillvarata kompetens och öka befolkningsunderlaget.

Var och en i en tvåspråkig kommun eller samkommun har lagstadgad rätt att välja social- och hälsovård på svenska eller finska. I praktiken är det emellertid svårt att få service på svenska i ett flertal tvåspråkiga kommuner, vilket framgår bland annat av justitieministeriets forskningsrapport Språkbarometern 2004–2016. Tillgången till likvärdig social- och hälsovård på svenska och finska måste garanteras.

Integrera mera på svenska

En nyanländ person har rätt att integreras i det finländska samhället på svenska eller finska. De nyanlända som vill lära sig båda nationalspråken måste också få möjlighet och stöd för detta.

När integrationsutbildning och andra åtgärder planeras bör myndigheterna beakta den nyanlända personens valmöjligheter, individuella situation och språkkunskaper för att möjliggöra integration på det språk som passar personens situation bäst. Detta innebär att myndigheterna redan från början måste informera om rätten till integration på svenska. Nyanlända som önskar integration på svenska måste ges en reell möjlighet till det.